

komsten met alledaagse personen maar zijn niet bepaald naar het leven getekend: 'Personages zijn voor hem niet analoog aan individuen in de werkelijkheid maar eerder typen of personificaties die zichtbaarheid verlenen aan de thematiek.'⁴²⁾ Het is in dit licht niet verwonderlijk dat Smulders de deurwaarder Dreverhaven een abstractie heeft genoemd: 'de belichaming van het macht-aspect der rechtsstaat'.⁴³⁾

Daar komt bij dat Bordewijk graag situaties veranderde. Dat is te demonstreren aan de hand van zijn weergave van rellen in Rotterdam. Over het algemeen worden de rellen in *Karakter* in verband gebracht met de ongeregelde heden rond de executie op 23 augustus 1927 van Nicola Sacco (1891-1927) en Bartolomeo Vanzetti (1888-1927), want Bordewijk schrijft: 'Een deel der bevolking liet zich onverklaarbaar aanblazen door een communistische wind, nog wel om een politieke gebeurtenis in het buitenland.'⁴⁴⁾ De Rotterdamse Sacco-en-Vanzetti-rellen vonden echter niet in de Rubroekstraat plaats maar voornamelijk in het Goudsesingelkwartier.⁴⁵⁾ Bordewijks beschrijving van het militair geweld in Crooswijk en de ontruiming in de Rubroekstraat is geen weergave van de Sacco-en-Vanzetti-rellen maar van het steunoproer in juli 1934 (de Rotterdamse variant van het Jordaanoproer). Deze twee uitbarstingen van protest en geweld die met een tussenperiode van zeven jaar hebben plaatsgevonden, blijken in *Karakter* te zijn samengevoegd tot één gebeurtenis.

Een ander voorbeeld geeft Bordewijk zelf in *Geachte confrère*. In *Karakter* springt de deurwaarder Dreverhaven in het water ten einde beslag te leggen op een wegvarende boot. Deze passage is gebaseerd op een historische gebeurtenis. In werkelijkheid was het echter de advocaat die een nat pak haalde en de deurwaarder die droog bleef.⁴⁶⁾

Broekhuijs is naar mijn idee wel enigszins herkenbaar in *Karakter* maar niet zo duidelijk als in de hiervoor besproken werken. Personen, eigenschappen en situaties zijn veranderd, samengevoegd en gesplitst naarmate de romanwerkelijkheid dat vereiste. Hoewel het niet eenvoudig is, wil ik toch proberen om de relatie tussen *Karakter* en Broekhuijs duidelijk te maken.

De zaakwaarnemer Broekhuijs was zeer bekend in Rotterdam. Hij liet zijn activiteiten vergezeld gaan met veel publiciteit (advertenties, brochures en het tijdschrift *Handelsprotector*) en vanwege zijn handige optreden in de rechtszaal kon hij rekenen op een grote